

Πανελλήνιες 2024

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 31/05/2024

Θέμα Α1

Στο απόσπασμα, η συγγραφέας αναφέρεται στη σημασία των ταξιδιών στη ζωή των ανθρώπων. Συγκεκριμένα, τα ταξίδια προσφέρουν στον άνθρωπο εμπειρίες, καλλιεργώντας τον πνευματικά και ψυχικά, καθώς αποτελούν τρόπο εξασφάλισης ψυχικής και σωματικής ευεξίας. Επειδή δε η σύγχρονη καθημερινότητα είναι απαιτητική, τα ταξίδια αποτελούν μέσο διαφυγής από αυτήν, χαρίζοντας ψυχική αποφόρτιση, γαλήνη και ευχαρίστηση και παρέχουν ευκαιρίες αυτογνωσίας. Τέλος, μέσω της επαφής με άλλους πολιτισμούς, ο ταξιδιώτης μορφώνεται αλλάζοντας παράλληλα και την αντίληψή του για τη ζωή.

Θέμα Β1

1β, 2β, 3α, 4α, 5γ

Θέμα Β2

α. Στη δεύτερη παράγραφο του 1^{ου} κειμένου, η συντάκτρια, επικαλούμενη τη λογική του δέκτη, επιδιώκει να πείσει τον αναγνώστη για την ιδιαίτερη αξία των ταξιδιών για τον άνθρωπο. Η πρόθεσή της αυτή εξυπηρετείται μέσω της μεθόδου της αιτιολόγησης, με την οποία επιλέγει να αναπτύξει τη βασική της θέση ότι «η αξία των ταξιδιών είναι πολύτιμη» και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους τα ταξίδια έχουν ανεκτίμητη αξία για τον άνθρωπο. Πιο συγκεκριμένα, τονίζει την πνευματική και ψυχική ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ανθρώπου στην οποία συντελούν τα ταξίδια («Κι αυτό, γιατί τα ταξίδια... και τελικά να ευτυχίσει»). Μάλιστα, η αιτιολόγηση γίνεται φανερή από τη χρήση του αιτιολογικού συνδέσμου «γιατί».

β. έτσι ώστε: αποτέλεσμα

αν και: αντίθεση -εναντίωση

ή: διάζευξη

καθώς και: προσθήκη, (έμφαση)

συμπερασματικά: συμπέρασμα

Θέμα Β3

Ο βιοματικός χαρακτήρας του αποσπάσματος του κειμένου 2 αναδεικνύεται μέσω της χρήσης α' ενικού και πληθυντικού προσώπου και της περιγραφής προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων του αφηγητή. Με το α' ενικό πρόσωπο («Πηγαίνω πρωί πρωί», Συλλογίζομαι») ο ομοδιηγητικός και αυτοδιηγητικός αφηγητής παραθέτει τα προσωπικά του βιώματα, εξομολογείται τις σκέψεις και τα συναισθήματα που βιώνει από το ταξίδι του στην Άνω Αίγυπτο. Επίσης, επιδιώκει να προσδώσει αμεσότητα, οικειότητα, παραστατικότητα και προσωπικό τόνο στο ύφος του κειμένου. Παράλληλα, με τη χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου εκφράζει το συλλογικό βίωμα («Απέναντι τα βουνά... κατοικούμενης γης», «Φτάσαμε στις Θήβες... με τα βατόρια και τα τρένα»). Μέσω της περιγραφής («Τα ανάγλυφα, γιγάντια... τη μυστική αυτή ένωση.», «Τι καταπληχτικό θέαμα... περιμένουν την ψυχή τους.»), με εικονοπλαστικό λόγο, αισθητοποιεί το τοπίο που τον περιβάλλει και το μικρό χωριό των Θηβών που επισκέφτηκε και φωτίζει την αφήγηση με τη λεπτομερή απόδοση των εικόνων που αντικρίζει.

Θέμα Γ1

Στο ποίημα «Το ταξίδι» του Κωστή Παλαμά αναδεικνύεται η ψυχική και συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου. Βιώνοντας μια πραγματικότητα χωρίς νόημα και ουσία, χωρίς κανένα ενδιαφέρον στην οποία η ψυχή του μοιάζει φυλακισμένη, το ταξίδι λειτουργεί ως μέσο απόδρασης, διαφυγής και εν τέλει αναζωογόνησης και σωτηρίας από τα αρνητικά συναισθήματα της καταπίεσης που υφίσταται. Πιο συγκεκριμένα, αυτά φανερώνονται με ύφος ζωηρό, παραστατικό, άμεσο και γλαφυρό με τις μεταφορές («Μου σφίγγει ο καημός», «και μες στην καρδιά με δαγκώνει») όπως και με τις παρομοιώσεις («σα θηλιά στο λαιμό», «σα φίδι») καθώς το αίσθημα πνιγμού (ασφυξία) και το «δηλητήριο» στη ζωή του είναι ανυπόφορα· γι' αυτό εκδηλώνει σε α' ενικό πρόσωπο με έντονη εξομολογητική διάθεση («Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι») και υπερβατό σχήμα, δηλωτικό της κακής ψυχολογικής του κατάστασης την σφοδρή του επιθυμία για ένα ταξίδι διαρκές, αργό και ατελείωτο («χωρίς, μα χωρίς τελειωμό», «το δρόμο μου αργά τραβώ, να τραβώ»: εμφαντικός ο ρόλος των επαναλήψεων) το οποίο σε αντίθεση με τα συνηθισμένα θα είναι μοναχικό («ψυχή να μη βρίσκω, ή πάντα να μπλέκω με κόσμο τυφλό και βουβό») ελπίζοντας ότι αυτό θα τον βοηθήσει να εξυγιάνει κάθε πληγή της ψυχής του που προκλήθηκε παράλληλα και από μια γυναικεία παρουσία που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη ζωή του· Έτσι, ολόκληρη η 3^η στροφή δηλώνει με εικονοπλαστικό λόγο («κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα, και κάτω γυναίκα καμιά.») και την εμφαντική λειτουργία του ασύνδετου σχήματος, την ανάγκη του ποιητικού υποκειμένου «να νιώθει την ερημιά» που η ψυχή του αναζητά, την πλήρη απομόνωση και απομάκρυνση από καθετί οδυνηρό. Τελικά, απευθυνόμενο στην αγαπημένη του με εξομολογητικό τόνο και επιφωνηματικό χαρακτήρα

(«Ε! ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ ... Αγάπη, από σε να χαθώ!») εκφράζει για ακόμη μια φορά την ανάγκη του να κάνει αυτό το ταξίδι που τόσο επιθυμεί χωρίς όμως τώρα πια αυτό να δηλώνεται με βεβαιότητα, αλλά με πιθανολογικό τόνο, διαπίστωση η οποία προκύπτει από το «ίσως» και τη δευτερεύουσα υποθετική πρόταση «αν βρεθώ» προκειμένου να συνεχίζει να βιώνει τη λαχτάρα του ταξιδιού· μήπως, τελικά, αυτό είναι και το ζητούμενο της ψυχής του, μήπως αυτό το ταξίδι αποτελεί για το ίδιο ένα όνειρο, (συμβολισμός) μία ακόμη ανεκπλήρωτη επιθυμία; («δε θα' χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα»).

Προσωπικά, η συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου δεν με βρίσκει σύμφωνο/η. Θεωρώ ότι η απομόνωση και η διαφυγή από δύσκολες καταστάσεις επιτείνουν την ήδη υπάρχουσα ζοφερή πραγματικότητα, γι' αυτό και θ' αναζητούσα διαφορετικούς τρόπους προκειμένου να την αντιμετωπίσω και να διαχειριστώ τα συναισθήματά μου ...

ή

Προσωπικά, η στάση του ποιητικού υποκειμένου με βρίσκει σύμφωνο/η και αυτό διότι ...

Θέμα Δ1

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου

-τίτλος / ύφος οικείο, προσωπικό, φυσικό / χρήση α' ενικού προσώπου για την παράθεση προσωπικών σκέψεων, συναισθημάτων κι εμπειριών / χρήση γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου για τη βασική επιχειρηματολογία και την επίτευξη αντικειμενικότητας/ γλώσσα κυριολεκτική κατά βάση / αυστηρή τριμερής δομή / συνοχή, συνεκτικότητα.

Τίτλος: Ταξίδια και άλλες επιλογές ψυχαγωγίας

Πρόλογος: Αφόρμηση (κείμενο 1: Η αξία του «ταξιδεύειν») Έντονοι και απαιτητικοί ρυθμοί ζωής κι εργασίας, ρουτίνα καθημερινότητας, άγχος → ανάγκη για αποφόρτιση

Κυρίως θέμα:

Α' Ζητούμενο: Τα ταξίδια αποτελούν τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου γιατί...

- Διαφυγή από την αγχωτική και πιεστική καθημερινότητα, αλλαγή παραστάσεων, ψυχική ισορροπία
- Επαφή με νέους τόπους και ανθρώπους που προσφέρουν νέες συγκινήσεις, πλήθος γνώσεων και τρόπους σκέψης → γόνιμη αλληλεπίδραση των λαών
- Επανιεράρχηση των προτεραιοτήτων στη ζωή, υιοθέτηση νέων συνθηκών που προάγουν το πνεύμα και διασφαλίζουν τη συναισθηματική πληρότητα του ανθρώπου → κατάκτηση ευδαιμονίας

σπουδαστήριο Κυριακίδης – Ανδρεάδης

· Απόκτηση εμπειριών που αναζωογονούν το πνεύμα, ενισχύουν την κριτική σκέψη, απαλλάσσουν από προκαταλήψεις και οδηγούν στην αυτογνωσία

Β' Ζητούμενο: Παρουσίαση τρόπων προσωπικής ηρεμίας και ισορροπίας και τεκμηρίωση επιλογών

· Ενασχόληση με τις τέχνες (μουσική, θέατρο, χορός κ.λπ.) → αισθητική καλλιέργεια, ψυχαγωγία

· Άθληση → ευεξία, σωματική υγεία, αυτοπεποίθηση, αυτοέλεγχος, αυτοπειθαρχία

· Ανάγνωση βιβλίων → κριτική και δημιουργική σκέψη, φαντασία, ηρεμία, αυτογνωσία, ετερογνωσία

· Επικοινωνία, συναναστροφή με οικεία, φιλικά πρόσωπα → ανάπτυξη γόνιμου διαλόγου, συναισθηματική στήριξη

· Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις → αλtruισμός, συναισθηματική ικανοποίηση για την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο

· Ενδιαφέρον για τα κοινά → κοινωνική ευαισθησία, πολιτικοποίηση

· Ταξίδια, εκδρομές → διεύρυνση πνευματικών οριζόντων, επαφή με τη φύση

Επίλογος: συμπερασματικός - προτρεπτικός Η προσωπική μας ευτυχία εξαρτάται από επιλογές που «πλουτίζουν» την ψυχή και το πνεύμα μας

**επιμέλεια: Γαϊτανίδου Χριστίνα
Καλαντζή Αλεξία**

